

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
C. P. 2-124 București, ROMÂNIA

MARGARET DRABBLE
The Radiant Way
© 1987 by Margaret Drabble

Traducere din limba engleză
MONICA PILLAT
NICOLAE SĂULESCU

Coperta colecției și ilustrația
DONE STAN

Ediția I

© RAO International Publishing Company 1999
pentru versiunea în limba română

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

Februarie 1999

ISBN 973-576-197-1

Ajunul Anului Nou și sfârșitul unui deceniu. Un moment prevestitor pentru aceia care acordă atenție semnelor prevestitoare. Musafirii au fost invitați la ora nouă. Unii dintre ei sînt deja pe drum, îndreptîndu-se spre strada Harley, din cartierele periferice, din Oxford și Tonbridge și Wantage, făcîndu-și deja griji pentru întorsul acasă cu mașina. Alții își iau cina, presupunînd prevăzători că o petrecere la ora nouă s-ar putea să nu asigure mîncare îndestulătoare. Unii mîncă șovăielnic cite un sandwich sau o felie de pîine prăjită. În fața oglinzilor femeile probează rochiile, bărbații își aleg cravata. Deoarece este o noapte cu mai multe petreceri, cei mai mondeni, cei mai sociabili, cei mai solicitați dintre musafiri se întrebă dacă să meargă în Harley întîi sau dacă să ajungă acolo mai tîrziu, după ce au onorat alte invitații. Cîțiva se întrebă dacă merită să se ducă, dacă sezonul festiv n-a fost la urma urmelor prea obositor, dacă o noapte în papuci, în fața televizorului, cu un bol de supă alături, n-ar fi o alegere mai înțeleaptă decît perspectiva incertă a unei camere înșesate de lume. Cei mai mulți se vor duce; sărbătorearea comună îi apropie, simt nevoia să se adune să-și ia împreună rămas-bun de la anii șaptezeci, au nevoie să-și reîntărească propriile speranțe, participînd ca martori la speranțele altora, observînd cine e înăuntru, cine e afară, cine a reușit, cine a eșuat. Au nevoie unii de alții. Liz și Charles Headleand i-au invitat și se vor duce supuși, plini de nădejde, tîrîndu-și picioarele obosite, durerile de cap, burțile prea pline, ficatul suferind, opiniile sleite, conversația mărunt plicticoasă, diformitățile lor profesionale și personale, îndoielile și dușmăniile, vederea împăienjenită și încheieturile care se îngroașă, în speranța unui miracol, în

speranța unei transformări la miezul nopții, în speranța unui nou an, a unei noi vieți, a unui nou deceniu izbăvit.

Alix Bowen a știut de la început că va trebui să meargă la petrecere, pentru că este una dintre cele două prietene, cele mai apropiate, ale lui Liz Headleand și a făgăduit s-o ajute, cu ceea ce îi stătea în putință. I-a promis chiar să ajungă mai devreme, dar nu-l poate convinge pe soțul ei Brian să plece mai devreme cu ea. „Cîteva ceasuri la orice petrecere sînt prea destule pentru mine, a spus Brian, și o să trebuiască să stăm pînă la miezul nopții, așa că sînt sigur că n-o să apar acolo înainte de zece.“ „Foarte bine, o să mă duc singură“, a spus Alix. Se gîdea că era rezonabil din partea lui Brian să nu dorească să ajungă mai devreme. Ea crede despre ea însăși că nu e o persoană rezonabilă, părere confirmată în acea seară la baie, în vreme ce încercă, din respect pentru petrecerea lui Liz, să-și aplice pe față uscată de frigul iernii o substanță numită fond fluid de ten.

Așa se procedează înainte de a merge la o petrecere — a văzut ea la televizor; și într-adevăr asta făcea și ea cînd era tînară, cînd nu avea deloc nevoie de asemenea substanțe, înainte de a se întoarce atît de inexorabil la genul ei ancestral. Fondul fluid de ten se vinde într-un mic tub de plastic bej închis și are o etichetă cu litere aurii, *Teint Naturel*. L-a cumpărat acum un an și își aduce aminte că a costat-o o groază de bani. Îl folosește sporadic. Acum apasă prevăzătoare tubul. Nu se întîmplă nimic. S-a uscat? E gol? Cine poate ști? Apasă din nou și de data aceasta o pastă groasă de *Teint Naturel* iese prin deschizătura îngustă pe degetul ei mijlociu. Se uită la ea pe jumătate dezgustată. Lucește, maro-trandafiriu, ușor obscen, pe degetul ei. Bunul-simț, rațiunea îi spun să se spele, dar chibzuiala o oprește. Chibzuiala e una din trăsăturile lui Alix. Chibzuiala n-o părăsește decît rareori. Chibzuiala era s-o omoare de mai multe ori, din cauza unor cîrnați vechi, a unor cauciucuri găurite, a lamelor ruginite. Chibzuiala o sfătuiește acum să-și aplice pe față ceea ce a rămas din această substanță viscoasă, mai degrabă decît s-o irosească, aruncînd-o la gunoi. Chibzuiala, deghizată în Rațiune, îi sugerează fătamic că un exces de fond de ten aplicat pe obraz, spre deosebire de un cîrnăț otrăvit, n-o să-i facă nici

un rău. Chibzuiala își cere iertare, tînguindu-se pentru cîrnatul otrăvit, aducîndu-i aminte lui Alix că l-a mîncat acum douăzeci de ani, cînd nu avea bani deloc și avea nevoie de acel cîrnăț.

Alix șovăie, apoi își aplică restul de pastă pe față și începe s-o întindă pe obraz, supărată. Îi învinovățește pe fabricanți pentru modelul meschin al tubului: probabil e făcut așa deliberat, reflectează ea, probabil e astfel calculat ca să-i determine pe oameni să cheltuiască mai mult decît merită. Se consolează puțin la gîndul că mică le-ar fi răsplata pentru necinstea lor, dacă toți consumatorii ar fi atît de cumpătați ca ea. (Se întreabă, în paranteză, cît anume din venitul națiunii se irosește pentru cosmetice și dacă statisticile vor oferi date în numărul de Anul Nou al *Curentelor sociale*.) I se ridică și mai mult moralul, deși la început e surprinsă, pentru că, pe măsură ce își întinde pe piele excesul de *Teint Naturel*, înfățișarea ei începe să se amelioreze. În loc să devină roșie cărămizie sau trandafirie ca un cocktail de creveți, după cum se temea că o să i se întîmple, pielea ei capătă o nuanță plăcută de bej, un bej natural, începe să aibă aceeași culoare pe care o au cei din reclamele de la televizor. Un bej plăcut, mat, neted. E remarcabil. Deci asta e poate ceea ce fabricanții au avut întotdeauna în intenție. Îi cere iertare Chibzuiei pentru supărarea de mai înainte, apoi își aduce aminte că tot Chibzuiala a făcut-o să recurgă la zgîrcenie și economie cu alte ocazii, și e nedumerită.

Se uită în oglindă cu uimire. Au dispărut obraji ei sănătos îmbujorați, micul ei nas puțin înroșit de frigul iernii, alunița, micii ei pistrui și petele; e netedă, nouă. Își pudrează vîrfurile nasului și se dă înapoi să admire efectul. E mulțumitor, hotărâște ea. Se întreabă cum va arăta la miezul nopții. Se va preschimba într-un clown cu față roșie, pătată, cu umflături? O soră urîță? Lui Alix i-a fost întotdeauna milă de biete, dezamăgite Surori Urîte care se iau la întrecere. Într-adevăr îi e milă de aproape toată lumea. Asta e una din slăbiciunile ei. Dar nu-i e milă de prietena ei, Liz Headleand. În timp ce se zbate să intre în rochia albastră, se întreabă într-o doară dacă îi e atît de dragă Liz pentru că nu trebuie să-i fie milă de ea sau dacă nu trebuie să-i fie milă de ea pentru că îi este atît de dragă. Sau pot fi cele două gînduri sepa-

rate unul de celălalt? Simte că e pe punctul de a descoperi ceva interesant aici, dar trebuie să părăsească firul, pentru a-l căuta pe Brian ca să-l roage să-i închidă rochia la spate: dacă nu pleacă repede, o să ajungă târziu unde a promis că va veni devreme, și pe deasupra a stabilit să se întâlnească cu Esther Breuer la opt și jumătate fix, la colțul străzii Harley cu Weymouth. Plănuiesc să-și facă apariția împreună.

Esther Breuer s-a hotărât să meargă pe jos pînă la intersecția străzilor Harley și Weymouth. Ea se plimbă adesea singură noaptea. Pleacă de la apartamentul ei, de la capătul vechi al străzii Ladbroke Grove, în lungul străzii Harrow Road, pe sub diverse ramificații ale autostrăzii, trece de Hotelul Metropole, unde vine de obicei să-și cumpere ceva de băut în Barul Cosmo-Cocktail (are o pasiune perversă pentru Hotelul Metropole), și apoi o ia pe niște străzi dosnice, din ce în ce mai frumoase, deși întunecoase, pînă cînd ajunge la locul întîlnirii. Pe cînd se apropie, n-o vede la început pe Alix, dar crede că Alix va fi acolo și într-adevăr, într-o secundă, iat-o; se întîlnesc, Esther venind din vest, Alix din sud, și își potrivesc pasul (Esther accelerîndu-și-l ușor, Alix încetinindu-și-l puțin) astfel încît se întîlnesc chiar la colț. Amîndouă sînt încîntate de această mică reușită a coordonării lor, se felicită reciproc, în vreme ce se îndreaptă spre nord, către casa lui Liz din strada Harley, spre verdele nevăzut al Parcului Regent.

Liz Headleand stă la măsuta ei de toaletă în budoar. Ceasul ei de aur și ceasul digital din perete sînt de acord că este ora opt și nouăsprezece minute. La opt și jumătate va coborî să vadă cum stau lucrurile la bucătărie, să vadă dacă Charles este la locul lui, să vadă dacă vreunul din copiii ei proprii sau copiii ei vitregi a coborît, să se pregătească pentru a-și primi oaspeții. Pînă atunci mai are unsprezece minute la dispoziție. Știe că ar trebui să-i telefoneze mamei sale, că mai există încă o vagă posibilitate să îi telefoneze, dar că această posibilitate se stinge deja și, cum sclipirea roșie muștrătoare a ceasului digital marchează în tăcere 20.20, această posibilitate își pierde suflul și moare în ea. Nu va telefona mamei. Nu are timp.

În schimb stă acolo și pentru o clipă contemplă perspectiva petrecerii, adunarea musafirilor. Îi cunoaște, le cunoaște ezitățile, necazurile, speranțele mai mari. Le poate auzi conversația în automobile, în dormitoare, la restaurante, la alte petreceri, pe măsură ce timpul îi apropie de ea, îi apropie unii de alții, de casa ei. Mănîncă un fistic și își încheie medalionul. Ajunul Anului Nou. O noapte semnificativă, cel puțin în termeni ziaristici, și vor fi ziaristi aici în această noapte, fără îndoială, comparînd analizele lor asupra trecuților ani șaptezeci, prognozele lor pentru anii optzeci. Semnificativă și pentru ea într-un alt mod, superstițios. Din copilărie, din primii ani de școală, Ajunul Anului Nou îi inspirase o spaimă funebră; îl alesese ca moment să reprezinte Nimicnicia care era propria sa viață, sărbătorearea trainică și voioasă care părea să fie viața altora. Ajunul Anului Nou în acei ani avea o sumbră strălucire religioasă, o sclipire plumburie, care, cu mult efort și șlefuire și dăruire, ar fi putut să-i aducă puțină lumină, puțină speranță, puțină perseverență; dar ea tînjea după focurile de artificii și luminări, după sticla șlefuită și după cîntece. În mod disproporționat, tînjise după ele, în nesfîrșitele irosiri ale adolescenței, în stepile monotone și cenușii, iar unele din doruri se agățaseră de această noapte, de această unică noapte a anului, cînd alții (știa de la colegile de școală, de la radio, din romane), cînd alții mergeau la petreceri și sărbătoreau ceea ce avea să fie. Tînjise să fie invitată la o petrecere, dorința care i se înfățișa atît ca o slăbiciune, cît și ca o imposibilitate. Se confruntase cu propria ei severitate. În cele din urmă, după mulți ani, ajunsese să fie nelipsită de la petreceri. Cum o umpleau de încîntare acele cărți de vizită lunguete pe care era scris chiar numele ei! Îi plăceau la nebunie, într-un fel disproporționat. Și acum ea era cea care dădea petreceri, ca și cea care mergea la petreceri.

Măsuta ei de toaletă scînteiază și lucește, e festivă ca și noaptea. E albă și aurie, discret împodobită. Sub sticla protectoare se află captiv, turtit, un cerc de dantelă venețiană, complicată, gingașă, cu ornamente de trandafiri, crem, scumpă, lucrată de mînă, frumoasă, inutilă; un cadou, deși nu din acest an. Pe masă se află o oglindă de mînă cu spatele de argint, o perie cu

dosul de argint, un cuțit de fildeș de tăiat hîrtie, cu mîner de argint. De un mic colț sculptat al oglinzii mari ovale, în care se uită absentă, nevăzîndu-se, afirmă coliere: chihlimbar, perle, plastic. Le poartă rar; poartă micul medalion, din superstiție. Cojile blonde de fistic, cu fisurile lor mici verzi, licărînde, se odihnesc pe o farfurioară de argint Sheffield cu suport, o farfurie ovală care repetă în ecou, în mod satisfăcător, elegant, forma fisticului; suprafața monturii e puțin zgîriată, ciupită și lustruită, aurie, învechită, mată, dar lucitoare. Sub farfurie, se află cadoul de Crăciun, de anul acesta, de la băiatul cel mare, vitreg, Jonathan: un vas micuț din sticlă șlefuită în formă de ghiocel, cu un buchet de ghioceli de seră, albi și verzi, gingaș striati, fragili, plini de speranță, o promisiune pentru viitor. Se știe că lui Liz Headleand îi place sticla șlefuită, așa că lumea i-o face cadou în asemenea ocazii, mulțumită că poate rezolva atît de simplu problema darurilor.

Liz Headleand se uită fix în oglindă, de parcă ar fi în transă. Nu-și vede nici chipul, nici obiectele de pe toaletă. Limbile ceasornicului sar deodată la 20.21.

Ea și Charles n-au mai dat niciodată o petrecere de revelion. Au dat multe petreceri la vremea lor, dar în ajunul Anului Nou au mers întotdeauna la sindrofiile altora – uneori la mai multe în cursul unei serii, iar în alți ani au mers separat, adesea neîntîlnindu-se nici măcar pentru a prinde împreună bătaile magice ale ceasului de la miezul nopții. O căsătorie modernă, iar cîțiva din cei douăzeci și unu de ani împreună au fost chiar mai moderni decît alții. Poate, cugetă Liz (pentru că asta contemplă ea prin oglinda ovală), poate din acest motiv s-au hotărît să aibă o petrecere, anul acesta, la sfîrșitul acestui deceniu, ca semn că au rezistat atît de mult și că acum intrau într-o nouă fază? O fază de tihnă și cunoaștere, de acceptare și armonie, cînd geloziiile și rivalitățile se puteau desprinde de ei asemeni unor frunze moarte? Ei bine, și de ce nu? După douăzeci și unu de ani li se cuvenea o sărbătorire. Charles are cincizeci de ani, ea – patruzeci și cinci. E ceva simetric în asta, în relația lor cu ceasornicul secolului, ceva care cere sărbătorirea. Și de aceea perechile arțăgoase se plîng în mașini, în drumul lor spre strada Harley,

venind din cartierele unde locuiesc, și se roagă unii pe alții să nu se lase să bea prea mult; de aceea Esther și Alix se întîlnesc și rîd la un colț de stradă, cîteva sute de metri mai departe; de aceea se strîng laolaltă copiii vitregi și se adună părinții vitregi, de aceea mama lui Liz Headleand stă singură, întotdeauna singură, fără s-o sune nimeni, distantă, neînțelegînd, neînțeleasă, captivă, retrasă, tăcută, redusă la tăcere, ascultînd tăcerea casei sale.

Charles și Liz, desigur, nu-și construiesc noțiunea unei petreceri de revelion în acest spirit, ca prevestire, ca simbol, ca punct de cotitură în călătoria vieții lor. După cum își amintește Liz, ideea le-a venit mai degrabă întîmplător, într-o sîmbătă dimineată la începutul lui noiembrie, în timpul micului dejun. Charles și Liz iau rareori micul dejun împreună, amîndoi sînt mult prea ocupați: Liz își vede adesea pacienții la opt dimineata, și orele de lucru ale lui Charles sînt extrem de neregulate. Dar la sfîrșitul săptămîinii, încearcă să se întîlnească să mînce împreună marmelada Oxford și cu acea ocazie izbutiseră. Charles, mîncîndu-și piinea prăjită, deschizîndu-și corespondența, exclamase deodată într-o parodie de furie:

– Doamne, iar familia Venable!

– Ce ți-au mai făcut acum? întrebese ea cu blîndețe, ridicîndu-și ochii de pe o fotocopie a unui articol despre „Obligativitatea rugăciunii publice: un studiu al nevrozei religioase în societatea postcreștină“, pe care tocmai îl primise în corespondența ei, și Charles răspunsese:

– Ne-au invitat la o petrecere de revelion!

– Cum, acum, în noiembrie?

El îi întinsese invitația peste masă; ea se uitase cu un prefăcut dezgust:

– Are ca ilustrații pahare mici de cocktail și paiete, remarcase ea.

– Asta am putut să văd și singur, spusese Charles.

– Refuz să-i invit la cină, spusese ea.

– Bineînțeles că nu trebuie să-i invităm la cină. Un cuplu ridicol. Ridicol.

Liz zîmbise. Îi plăceau micile izbucniri de supărare ale lui Charles, mai ales atunci cînd îi împărțasea părerile – ca de obi-

cei în privința familiei Venable. Un bun judecător al caracterului, Charles, constata ea uneori surprinsă.

— Cred că ar trebui să le plătim cu aceeași monedă, spusese ea, câteva minute mai târziu, după ce răsfoise rugăciunea publică și pagina cu scrisori din *The Times*. Cred că ar trebui să avem propria noastră petrecere de revelion. Asta o să le fie o lecție.

— Desigur o să le fie, fusese de acord Charles, da, desigur o să le fie o lecție.

Și își zîmbiseră unul altuia complice, captivați de acest vast nou concept de răzbunare publică, și începuseră să-și întocmească lista invitaților; erau îndatorați pentru ospitalitate unei jumătăți din Londra, erau de acord, venise timpul să dea o petrecere care ar fi împușcat mai mulți iepuri dintr-o dată. Priveliștea unor musafiri morți, neinteresanti, ferchezuiți le apăruse amîndurora în minte, în vreme ce puneau la cale și făceau planuri.

Așa se întîmplaseră lucrurile, poate de acolo începuse totul, se gîndi Liz, pe cînd se uita în trecut și în viitor, înainte să se arunce înapoi în prezentul, care acum arăta ora 20.22.

Ceasul roșu din dormitor se reflecta în oglinda din budoar, dintr-un unghi interesant, neobișnuit. Ochii ei se concentrară asupra propriei imagini. Arăta bine, trase concluzia, fără prea mult interes. Își contemplă dinții în oglindă, fără noimă. Dinții ei erau destul de mari, dar nu putea să le facă mai nimic acum. Interesul ei pentru cosmetică era minim, ca și al prietenei ei Alix Bowen, dar, ca și Alix Bowen, hotărî că era la urma urmelor o ocazie festivă și începu, în acest moment târziu, să-și aplice puțin rimel. Tubul ei de rimel, ca și fondul fluid de ten al lui Alix, era rareori întrebuințat și părea că se uscaseră. Umezi cu buzele pensula îndoită și încercă din nou. Un nodul mare, uscat, granulos i se lipi antipatic de gene. Nerăbdătoare, aplică un șervețel și îl șterse. Rămase o mică pată neagră. Umezi șervețelul cu buzele și îndepărtă pata neagră, revenind la starea ei dinainte care fusese și încă era, după opinia ei, destul de satisfăcătoare.

20.23. În câteva minute o să coboare. Ar fi putut să împrumute rimel de la fata ei Sally, dar era târziu. Ar fi putut s-o sune pe mama ei în Northam, dar era prea târziu. Mai avea șapte

minute de singurătate și apoi urma să coboare. Pe cînd stătea acolo, trăi senzația a ceva care părea o putere supranaturală. Îi convocase pe acești oameni, aceste fantome se vor materializa, chiar acum ei se îndreptau către ea, în hainele lor de gală, la semnul ei, fiecare din ei dornic să-și cedeze pentru o seară un eu aparte ca să mănînce, să bea, să vorbească, să se îmbrățișeze, să aștepte ora vrăjitoare. În curînd, prezențele lor posibile vor deveni reale și aici, sub acest acoperiș, la ordinul ei, se vor închea și se vor dizolva și iar se vor închea alcătuirile, se vor juca drame, se vor spune vorbe grele și blinde, se vor înfiripa prietenii, se vor reînnoi cunoștințe. Dansul se va acorda cu melodia ei. Ce păcat, într-un fel, că dansul va fi doar metaforic; aceasta era o casă destul de mare pentru a se putea dansa în ea, dar prietenii lor nu erau amatori de dans, s-ar uita uluiți, alarmați, cuprinși de o complicată spaimă, ar condamna de pe poziții intelectuale dansul într-o casă particulară — va veni poate un alt an pentru dans. În acest an, în anul muribund, va fi suficient dansul monden.

O să fie multă lume; vreo două sute acceptaseră invitația și încă mulți alții pe deasupra. Ea îi încurajase pe copiii săi vitregi și pe fiica ei Sally să-și invite prietenii; aceștia vor adăuga culoare, amuzament, excentricitate, zgomot. Îi plăcea să amestece vîrstele, îi plăcea chiar puțină divergență, și divergență o să fie; numai Ivan Warner, singur, era de obicei suficient ca să crească temperatura oricărei reuniuni mondene, pînă la punctul de izbucnire a incendiului, iar Ivan împreună cu prietenii lui Charles din Fleet Street și cu ștabii de la televiziune, cu cîțiva editori și poeți și romancieri, cu o actriță sau două, cu o mină de psihologi și psihoterapeuți și istorici de artă, și funcționari de stat și juriști și niște politicieni extrem de irascibili, să nu reușească, oare, să dea însuflețire locului? Desigur, în noaptea asta se va întîmpla neașteptatul, desigur, ea convocase neașteptatul. În ultima vreme se simțise în mod straniu capabila să prevadă cuvîntul următor, mișcarea următoare a oricărui dialog; putea auzi și înțelege trei conversații simultan; putea vedea de departe, ca printr-o oglindă dublă, viața personală a pacienților, uneori a prietenilor ei; simțise realitatea relevîndu-i-se cîteodată în străfulgerări mai presus chiar de posibilitatea calculului rațional;